

2. Top-10 відомих натурниць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://arzamas.academy/mag/513-nature>

3. Sheldon Museum of Art: Brancusi, Princesse X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sheldonartmuseum.org/work/brancusi-princesse-x/>

4. Jenny Saville: Artworks and Biography [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.artnet.com/artists/jenny-saville/>

Животкова М.С.

студент,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИХ ІНДІАНЦІВ

«Екологізм» мислення корінного населення Америки – індіанців відображається в їх світосприйнятті, він проходить через всю їх історію. Індіанці вірують у духів, відчувають свій зв'язок з пращурами, з природою, з якою людина, на їх думку, має жити в гармонії, а не ставити себе вище природи, що проявляється у художній творчості, ритуалах. Взагалі, тема гармонії має визначне значення у поглядах індіанців, вони вважають що людина, яка не має внутрішньої гармонії, замість того, щоби жити в цьому світі, буде боротися з ним, замість того, щоби вчитися у нього, буде боятися його. Вражає як цілісно і естетично пов'язані всі аспекти їх життя, як одне перетікає в інше, створюючи нерозривне поєднання традицій, вірувань і способу життя. І тому неможливо описати екологічність художнього мислення індіанців без розповіді про їхній світогляд, його витоки.

Як сказав індіанський письменник, автор історичних книг Мато Нажин (Лютер Ведмідь), з індіанського сприйняття життя випливає велика свобода – палка і всеосяжна любов до природи, повага до життя, збагачуюча віра у Вищу Силу, а також чесноти правди, гідності, великодушності, рівності та братерства як провідні чинники людських відносин [1]. У художній творчості індіанці, на думку Дж. Уайта [2], часто використовували символіку, образність і схематичність, що пояснювалось прагненням зобразити душу і внутрішній духовний світ, а не зовнішню оболонку, ці малюнки хоча і були надзвичайно естетичні,

але на одязі наприклад вони мали скоріше призначення магічних символів, оберегів. Письменник, знавець міфів американських індіанців Ващенко А. [3] підтверджує, що «екологічні» за своїм характером образність і символіка надають самотність мистецтву північноамериканських індіанців на всьому історичному шляху його розвитку – від фольклору племен до сучасної індивідуально-творчої стадії. І, зрозуміло, примітний той факт, що численні і високі зразки живопису, літератури, музики американських індіанців красномовно говорять: «екологізм» художнього мислення індіанців піднявся до рівня цільної і самотньої поетики, він став необхідною мовою, за допомогою якої і може індіанський художник – в широкому сенсі цього слова – висловити сьогодні духовний світ своїх побратимів.

Метою статті є дослідження взаємодій пов'язаних з екологічним мисленням індіанського народу, яке було присутнє ще з перших поселень і яке можна знайти і в останні століття. Прослідкувати як це мислення відображається у їх житті, їх традиціях, в творчості. Як їх погляди знаходять відгук у філософії ставлення до світу. Прослідкувати особливості культури деяких племен, властиві саме їм традиції і направлення мистецтва.

Кращі зразки сьогодношньої індіанської кераміки, як зазначає Дж. Уайт [2], робляться на південному заході. Саме завдяки творчим зусиллям індіанців що живуть тут протягом останніх 50 років ми спостерігаємо відродження і справжній сплеск інтересу до керамічних виробів. У деяких місцях навички цього мистецтва вже втрачені, в інших основна увага приділяється більш дохідному виробництву ювелірних прикрас, а десь роблять прості вироби лише для домашнього користування. Найбільш високої якості вироби робляться в публо Сан-Ільдефонсо, Санта-Клара, Сан-Хуан, Акома і Зія. Саме в Сан-Ільдефонсо видатні майстри кераміки Марія і Хуліо Мартінес створили в 1919 р. свої чудові зразки, в яких виконаний матовою чорною фарбою малюнок був нанесений на відшліфовану чорну поверхню. З інших племен південного заходу, що зберегли традиції виробництва кераміки, слід виділити хопі, які виробляють, правда в обмеженому обсязі, глечики приголомшливої якості, і марікопа, які виготовляють чудові вази і чудові криваво-червоні глечики з високим горлом.

Племена навахо відомі своїм ткацтвом, а ще виробами зі срібла. Також цікавим є обряд фізичного очищення, а саме мистецтво піщаних малюнків. Виконання подібних малюнків відносилося до компетенції

шамана, оскільки вони мали не тільки релігійне, а й лікарське призначення. Хворий сідав на землю, і під читання молитов і виконання пісень шаман починав малювати навколо нього малюнок на піску. У міру виконання малюнка хвороба мала йти в нього, а зображені на малюнку божества мали явити свої чудодійні сили. Потім, коли заходило сонце, малюнок стирався з лиця землі, і хвороба мала зникнути разом з ним. Виконання малюнків на піску було поширене серед навахо, папаго, апачів і жителів пуебло. Для виконання такого малюнка були потрібні точність, терпіння і витримка і виняткова пам'ять, оскільки потрібно було точно відтворити на піску традиційний малюнок, передбачений ритуалом, причому виключно по пам'яті.

Це відображає як мистецтво у індіанців вплітається у цільну картину традицій, що підтверджує Ващенко А. у книзі «Мистецтво корінних народів північної Америки», де він звертає увагу на роль яку відіграло саме поняття «мистецтво» у племен, які не ставили жорстких розмежувань між мистецтвом і ремеслом [4, с. 199].

Індіанський спосіб життя був підкріплений певного роду філософією, яка проголошувала не боротьбу з природою, а злиття з нею. Індіанці усвідомлювали рухливість і вічну мінливість природи. Людина вважалася невіддільною від оточуючого її середовища тому, що вона сама – її творіння. Для індіанця весь світ, включаючи каміння, дерева, річки, хмари тощо – живий [5].

Відкривається це і зі ставлення індіанців до коней. Індіанці переконані, що, як людина, так і коні цінують терпіння та повагу. Повага в їхньому розумінні – це, перш за все, прийняття природи іншої істоти, будь-то людина або тварина, а не проектування на неї власних ілюзій. Як тільки людина ставить когось нижче себе, вона втрачає повагу. Повага прямо пов'язувалася з вдячністю [5]. Вдячність має відчуватися в кожній дії людини, в кожному її слові, в кожній думці, лише тоді вона зможе осягнути справжню сутність речей. Правильне поєднання поваги, наполегливості, впевненості і довіри – основа взаємин з оточенням.

Основа життя для коня – рух. Точно так же рух є основою життя Всесвіту і людини, тобто без духовного просування людина фактично мертва.

Індіанці ніколи не карали своїх дітей, якщо тільки вони не ставили під загрозу життя групи. Вони вважали, що покарання беззахисної дитини, особливо з боку людини, яка є авторитетом, може зломити дух майбутньої дорослої людини. А людина зі зламаним духом не має

гармонії: вона стає або зніженою і слабкою, або агресивною і злою [5]. Така людина ненавидить батьків, не цінує природу, не поважає одноплемінників – вона втрачена для племені, а значить, вона самотньо бореться зі світом і використовує його, а не живе в ньому. Подібне ставлення до виховання дитини перегукується із сучасними поглядами на важливість свободи особистості.

Мистецтво корінних жителів Америки не було відірвано від реального життя, воно було частиною ритуалів, ремесла, а також могло нести функціональний характер. Їх творчість завжди відображала їх світогляд, і будь-який малюнок, орнамент мали певний сенс. Мистецтво було наділене могутньою естетикою, і допомагало зрозуміти сприйняття світу індіанцями.

За коментарями Вашенко А. відмінною рисою образотворчого мистецтва корінного населення північної Америки від Південної Америки, являється специфіка застосовуваних матеріалів, таких як голки дикобраза, шкури бізонів, мильний камінь і аргіліт, але особливо відрізнялася образотворча система своїми художніми рішеннями, і виготовленням унікальних виробів – головні убори з пір'я, курільні трубки [4, с. 199].

Для сучасного покоління американців – культура і мистецтво індіанців Північної Америки це одкровення і народна мудрість, індіанські племена є невід'ємною частиною історії Америки, в них міститься величезний духовний потенціал і духовна сила [4, с. 203].

Цікаво, як традиції і світосприйняття індіанців зберегло свою суть і яким чином проявляються у сучасному світі, як зауважує Дж. Уайт [2], незважаючи на загальний занепад традиційних форм індіанського мистецтва (хоча і є ряд дуже важливих винятків з цієї тенденції), індіанці не тільки не розтратили свій творчий потенціал і не втратили своїх творчих здібностей, а й намагаються все більше і активніше застосовувати їх, в тому числі і на нових, поки нетрадиційних для них напрямках. У міру того як індіанський народ вступає в ХХІ ст. з надією і все зростаючою енергією, буде рости інтерес не тільки до окремих індіанським художникам, а й до індіанців в цілому; до їх духу, до їхнього ставлення до життя і способу життя. У свою чергу, мистецтво білої людини тільки збагатиться, ввібравши в себе яскраву і унікальну самотність індіанського мистецтва і всієї індіанської культури.

Взаємозв'язки вірувань, культури, традицій, пам'яті про своє коріння і особливості світогляду відображають внутрішню силу індіанських традицій.

Список використаних джерел:

1. Священна спадщина індіанців. 2008 рік. URL: <https://honchar.org.ua/p/svyaschenna-spadschyna-indiantsiv/>

2. Уайт Дж. Індіанці Північної Америки. Быт, релігія, культура [Електронний ресурс] // Центрполиграф. Москва, 2006. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/book/indejci/indejsy-sev-ameriki.HTM>

3. Ващенко А.В. Природа в системі мистецтва північноамериканських індіанців: Збірник: Екологія американських індіанців і ескимосів. Проблеми індіаністики. URL: <https://www.indiansworld.org/priroda-v-sisteme-iskusstva-severoamerikanskih-indeycev.html#.XdURitXYW71>

4. Кристиан Ф. Феєст Мистецтво корінних народів північної Америки: послесловіє, коментарії і переклад Ващенко Ю.А. Москва: Радуга, 1985.

5. Лошади в житті індіанців Великих Равнин. URL: http://vindzor-horse.com/index.php?option=com_content&view=article&id=95:2011-06-17-10-50-42&catid=41:2012-02-22-14-15-06&Itemid=94

Караульна О.П.

студент,

Київський інститут імені Бориса Грінченка

АКВАРЕЛЬ ЯК ВИД МИСТЕЦТВА НА СВІТОВИХ АРТ-РИНКАХ

Живописна техніка акварелі є однією з універсальних в образотворчому мистецтві. Митці приділяють їй значну увагу, використовуючи як самостійну техніку в своїх художніх практиках, а також як допоміжну при створенні ескізів. Унікальність техніки акварелі полягає в її дуальній природі – вона дозволяє комбінувати живописність і графічність одночасно. Її активне застосування розпочалося ще в епоху Нового часу, коли перед митцями постало завдання передати мінливу неповторність світу, його світлоповітряний простір і колористичне багатство. Легка, прозора фактура, тонкі тональні переходи дозволяти